

מה שרציתם – קטעים מהספר

פרק 44

(הדוד שרול מבקר בביתו של זיגי וכרגיל מקבל את מנת הקנביס שנועדה להקל על כאבי מחלתו. הוא מוסר לזיגי את דעתו על פרויקט "פארק השטעטל" ומשם ממשיך ומוסר את דעתו השערורייתית על העם היהודי והציונות).

אבל *אשתו*, שאותה קיווה כל כך *הדוד* לפגוש, לא היתה בבית. "אני בטוח שהיא תגיע בקרוב", אמר זיגי, "הודעתי לה שאתה עומד לבוא." *הדוד* גרר את עצמו על רגליו העקומות כשזיגי מחזיק במרפקו, ולאחר מסע איטי הגיע אל הכורסה האהובה עליו ונפל לתוכה כמו תלוי שהרצפה נשמטה תחתיו. אחר כך פלט אנחה, ולמרבה ההפתעה ענה לו הכלב – כלבו לשעבר – באנחה משלו. היה בדיאלוג הקטן הזה רמז למערכת יחסים בלתי פתורה.

"טוב, היא בטח עסוקה עד מעל לראש", אמר *הדוד*.

"כן, יש לה מאהב."

"לא יכול להיות", אמר *הדוד* בטון נעלב. הוא ניסה להזדקף בכורסה אך מיד ויתר.

"עובדה..."

הדוד נבהל. "לא, בבקשה, חסוך ממני את הפרטים", הוא נאנח שוב, והמשיך, "אני הרי מכיר את אורנה לא מאתמול. מתחת למעטה הפלדה שלה מסתתרת שבריריות של קריסטל דק."

ומה איתי? חשב זיגי, מה עם מלאכת הזגגות הפנימית שלי? לפעמים היה נדמה לו ש*הדוד*,

אדם שמעולם לא חלק את חייו עם בת זוג, טיפח פנטזיה רומנטית שלתוכה הטמיע את

דמותה של *אשתו*.

"משהו שבר אותה כנראה", אמר *הדוד*, "רק תן לה זמן והיא תתאושש."

היא בוודאי היתה בעיניו איקונה של האישה המודרנית: מצליחה, דעתנית, חכמה, ארוכת רגליים, ומדיפה ריח של בושם טוב. זיגי דווקא הבין את נקודת המבט הזאת, וכשהשקיף

לאחור, מרחק של תשע-עשרה שנים, היה יכול לזכור כמה רצה אותה אז, בזכות אותן תכונות.

"בוא נגיד לעצמנו שאורנה לקתה במחלה שאנחנו מקווים שלא תימשך זמן רב," אמר *הדוד*, "ממש כמו שפעת בקיץ. פשוט צריך לחכות."

"אוקיי," אמר זיגי, "ממילא אין לי ברירה." הוא ניגש למדף הספרים, הזיז פסלון ברזל משונה (שנראה כמו פרס האקדמיה לקולנוע, אבל היה שריד מפוחם של רצפת אוטובוס מפוצץ), שלף משם צנצנת וחזר אל *הדוד*. "לא התכוונתי לעזוב אותה. לקח לנו תשע-עשרה שנה להתרגל אחד לשני."

הוא הוציא מתוך הצנצנת שקית, תפס מלבן נייר בין אצבע לאגודל, שפך מעט פירורי עשב שצבעם ירוק אפרפר, גלגל את החבילה לסיגריה שאותה העביר על שפתיו, והידק קצה אחד שלה בסיבוב. עיניו של *הדוד* עקבו במתח אחרי להבת הגפרור. זיגי מצץ מציצה ארוכה, ניפח את ריאותיו בעשן, ואז המשיך: "בתשע השנים הראשונות שאלתי את עצמי אם לא כדאי להמשיך לחפש בת זוג שאולי תתאים לי יותר." המילים נזרקו מפיו עם העשן. "אתה יודע, תחומי עניין, מזל אסטרולוגי, דעה פוליטית, דברים כאלה." הוא רכן והעביר את הסיגריה ל*דוד*. "בשנה העשירית הגעתי למסקנה שזה לא משנה. שהדילמה הזאת מטופשת. שאף אחד לא מתאים לאף אחד. שזה רק עניין של לימוד ותרגול."

הדוד מצץ מהסיגריה ברעבתנות. קנביס היה כנראה התרופה היעילה ביותר לטפל בכאביו שהלכו והתעצמו מדי יום, אבל הוא עדיין לא העז לעשן בתחומי הדיור המוגן. זיגי כבר הכין את הסיגריה הבאה ומיד אחריה עוד אחת. הוא אמר: "דרך אגב, את כל החומר הזה קניתי בשבילך. אם תרצה אכין לך כמות של ג'וינטים שתוכל לקחת הביתה." "לא, תודה, זיגי'לה," הדוד נופף בידו כמגרש רוח רעה, "אתה הרי יודע שמאז הקמת המדינה אף פעם לא עברתי על החוק. אבל מה זה חשוב עכשיו. דיברנו על זה מספיק פעמים."

מה יותר חזק, העיקרון או הכאב? שאל את עצמו זיגי. פתאום עלתה בו מחשבה שאם ישתף את *הדוד* בפרויקט ז'ילוניץ', יצליח להסיח מעט את דעתו מייסורי המחלה. הוא יוכל למנות את *הדוד* ליועץ מיוחד. הרי אין מומחה גדול ממנו למנהגי העיירה ואורחותיה. מורן ודאי לא יתנגד לכך.

פעולתו של הסם היתה מהירה, וזיגי ראה איך מצחו הזועף של *הדוד* מתרכך ושפתיו הנוקשות מתחייכות להן.

"יש לי רעיון, דוד שרול," אמר זיגי.

"אני שומע," לחש *הדוד*, "אני שומע." הוא עצם את עיניו.

"אז תשמע," אמר זיגי. הוא ניגש אל *הדוד* ותקע סיגריה חדשה בין שפתיו. "מה דעתך

לעבוד איתי על השחזור של העיירה ז'ילוניץ' אתה תהיה יועץ מיוחד לפרויקט. תסביר

לנו כל מה שאנחנו לא מבינים. תפקח על העבודה של התפאורנים. תדריך אותי את

השחקנים. תלמד אותם

קצת יידיש."

זיגי הביט ב*דוד* הרובץ ללא תנועה בכורסה וראשו מוטה לאחור. האם נרדם? עמוד האפר

בין שפתיו הלך והתרומם, וגחלת המריחואנה הלכה וירדה. זיגי ניגש אל *הדוד* וחילץ

בזהירות את זנב הסיגריה מפיו. לא נשאר שם הרבה. הוא מעך את השארית לתוך מאפרה.

הדוד פקח עין אחת וחיך אליו. אחר כך פקח גם את העין האחרת, הזדקף ומתח את רגליו.

"איך אתה מרגיש?" שאל זיגי.

"נפלא," אמר *הדוד*. "אתה יודע איך אומרים אצלנו? כשפוגשים בר-מינן לא שואלים

אותו על גן עדן." הוא צחק מקרב לב. נראָה שכוחותיו חוזרים אליו. אבל פתאום הרצין

ואמר: "רציתי להגיד לך משהו לגבי הפרויקט הזה שלך," לפניו חזרה הבעתן המיוסרת.

"רציתי להגיד שאני בעצם לא כל כך מתלהב מהעסק הזה." *הדוד* היסס לרגע כבורר את

מילותיו ואז המשיך: "האמת היא שאני לא אוהב בכלל את ההצגה הזאת שאתה מתכנן. את

הקרקס הזה." הוא נאנח. "הרי אי-אפשר להקים את העבר מעפרו ולהפיח בו רוח חיים.

אי-אפשר להחיות פגר. רק פוחלץ אפשר לעשות ממנו. קישוט לסלון." הוא הרים יד כבדה

והצביע אל חלון המרפסת. "יש עולם חדש מסביב. כן עולם חדש. צריך להשאיר את

המתים בקבר ולהתחיל להביט קדימה."

זיגי הדליק עוד סיגריה והושיט אותה ל*דוד*. הוא שאב מלוא חזהו וכשפלט את העשן

מנחיריו נראה כמו דרקון זקן שאֵשו כבתה.

"מצד שני," אמר *הדוד*, "הגיע הזמן שניתן לעצמנו דין וחשבון על ההבטחות שהבטחנו

לעצמנו ולא קיימנו." הוא מצץ שוב מהסיגריה, השהה את הסם בתוכו, ואז המשיך: "אני

מתכוון לציונות, זיגי'לה. אני מתכוון לתנועה הלאומית הזאת שבסופו של דבר גרמה כל

כך הרבה נזק לעם היהודי. שניתקה אותו מהערש האמיתי של התרבות היהודית, הלא הוא אותו חבל ארץ נרחב הידוע בשם מזרח אירופה, שקרעה אותו משורשיו וגזלה ממנו את לשונו ואת אמונותיו. "הוא נאנח אנחה רווית עשן קנביס. "ואף על פי שאני מכיר תודה לציונות שהעניקה לי את השפה העברית, שפה שבה יצרתי ואהבתי לשמוע, הנה עכשיו גם השפה הזאת גוועת, נאנסת על ידי בני משפחתה. ממש כך, מין מעשה שפל של התעללות, ולא סתם התעללות אלא התעללות שתביא לבסוף למוות."

התרופה באמת חוללה פלאים, והמשורר הזקן זינק וקם פתאום על רגליו. זיגי הביט בו בהשתאות כשצעד אל המדף שהפריד בין הסלון למטבח, שלח את ידו אל קערת הפירות, קטף לעצמו בננה, קילף וחסל אותה בשלוש נגיסות. אחר כך חזר לכורסה, והמשיך בהרצאתו.

"כן זיגי'לה. האמת היא שהעם היהודי שייך לגולה, לא לשום ארץ ובוודאי לא לארץ ישראל, שהופקדה בידי צאצאיה של שארית הפלטה אחרי חורבן הבית. והם אכן אלה שדבקו באדמת אבותיהם ועיבדו אותה אלפיים שנה למרות הצלבנים, החמסינים, המלריה והציונות. באמת חבל שהתאסלמו ואימצו את השפה הערבית. אבל מה כבר אפשר לעשות? לשבנע אותם ללמוד היסטוריה?"

בדל הסיגריה כבה. זיגי הושיט לזוז את המצית, אבל הזוז רמז לו בתנועת יד שדי לו. "אנחנו, למישורי ווהלין אנחנו שייכים, לביצות הפריפרייט, לגדותיהם של נהרות הבוג והסטיר, ליערות ליטא ולפינות הנדחות של בסרביה. לברייסק, לפינסק, למינסק." מיתריו רעדו ככל שקולו התחזק. עיניו עלו על גדותיהן. "לקישינב, לד'יטומיר, לברודי, ללוצק, לביאליסטוק, ללודז', לצ'רנוביץ', לקלוד'... לשם שייך העם היהודי, אתה מבין את מה שאני אומר לך, זיגי'לה?"

[ניתן לרכוש את הספר - כאן - באתר ההוצאה לאור](#)

[חזרה לאתר](#)

אגור שיף, © 2013 כל הזכויות שמורות